

Ахметова Айнур Мырзалиевна

**«XXI ғасырдағы (2000-2015 жж.) қазақ романындағы «Мәңгілік ел»
концепті»**

«6D021400 – Әдебиеттану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD)
дәрежесін алу үшін дайындалған диссертацияға

АНДАТПА

Жұмыстың жалпы сипаттамасы. Қазіргі заманғы когнитивтік пәнаралық ғылым салаларында концепт категориясын зерттеу маңызды әрі өзекті саналады. Өйткені концепт термині ұзақ дәуірлер бойы белгілі бір ұлттың, халықтың ұжымдық санасында орныққан ақиқат дүние, қоршаған орта туралы қалыптасқан дүниетанымдық көзқарастарын кеңірек түсініп, пайымдауға, зерделеуге мүмкіндік береді. «Мәңгілік ел» ұғымы түркі және оның ішінде қазақ әдебиеті мен мәдениетінде ұзақ уақыттық қалыптасу, даму, жаңғыру тарихы бар күрделі концептілердің қатарына кіреді. XXI ғасырдағы қазақ қоғамы мен ғылымында қайта жаңғырған «Мәңгілік ел» ұғымын *концепт ретінде қарастыру* ғаламның концептуалдық-көркемдік бейнесіндегі түркілік және ұлттық дүниетанымды айқындауға, сондай-ақ, қазіргі заманғы қазақ романдарын когнитивтік аспектіде зерттеуге септігін тигізеді.

Отандық әдебиеттануда «Мәңгілік ел» ұғымы *көркем идея, түсінік* ретінде зерттелгенімен, концепт ретінде бұрын қарастырылмаған. Қазақ әдебиетінде «Мәңгілік ел» концептінің өзегінде қарастырылатын алғашқы көркем түсініктер көне түркілер дәуірінің дүниетанымдық ақыл-ой жүйесі мен құндылықтары таңбаланған «Білге қаған», «Тоныкөк» және «Күлтегін» жазба ескерткіштер мәтінінде кездеседі. Одан кейінгі дәуірлердегі қазақ сөз өнерінде «Мәңгілік ел» концептінің тікелей осы атауы сирек көрінгенімен, аталған концепті өзегінде интерпретацияланатын көркемдік түркілік және ұлттық құндылықтық бояуы басым ұғымдар мен когнитивтік-авторлық құрылымдар мол ұшырасады.

Диссертациялық жұмыста «Мәңгілік ел» концепті баса көрінетін XXI ғасырдағы қазақ романдарының ішінде Қ.Мұқанбетқалидың «Тар кезең», Д.Досжанның «Ақ орда», Ә.Таразидің «Мұстафа Шоқай», Б.Нұржекеұлының «Әй, дүние-ай», Т.Зәкенұлының «Мәңгітас» және Н.Қуантайұлының «Қараөзек» романдары зерттеу нысанына алынды. Аталған концептіні тарихи тақырыпта жазылған туындылар дискурсынан қарастыру нәтижелі әрі нақты ғылыми тұжырымдар жасауға мүмкіндік береді. Өйткені «Мәңгілік ел» концепті түрлі тарихи көтерілістер мен оқиғаларды бастан өткізген қазақ халқының бостандыққа, тәуелсіз, еркін ел болуға ұмтылыстарын көрсететін ой-таным, көзқарас, түсініктерінің бейнелену жолдарын қамтиды. Сонымен қатар, ғаламның концептуалдық-көркемдік бейнесіндегі түркі, оның ішінде, қазақ халқының мәңгілік метафизикалық ұғымы мен мәңгілік, яғни тәуелсіз ел болу туралы көзқарастары сан қырынан көрініс тапқан.

Зерттеу жұмысында Қ.Мұқанбетқали, Д.Досжан, Ә.Тарази, Б.Нұржекеұлы, Т.Зәкенұлы және Н.Қуантайұлының туындыларындағы «Мәңгілік ел» концептінің когнитивтік модельдері және фрейм, субфрейм, скрипт, сценарий, символ, ассоциация, бейне т.б. концептілік типтері, сондай-ақ, аталған концепті өрісінде қарастырылатын бірнеше кілт сөздер (концептілер) айқындалады. Тарихи тақырыпта жазылған көркем туындылардың тұтас мәнмәтінінен «Мәңгілік ел» концептінің көркемдік мәні анықталады.

Зерттеу жұмысының өзектілігі. Қазіргі уақытта сандық технологиялар жайлаған ХХІ ғасыр қоғамында адамның ішкі жан әлемін, ақыл-ой қызметі мен таным, сана үдерістерін, жалпы менталды болмысын түсіну, түсіндіру, пайымдау тұрғысынан келгенде күрделене түскені белгілі. Сондықтан қазіргі заманғы филологияда көркем шығарма арқылы адамның ақыл-ой жүйесінің өзгерісін, әлемді түйсіну, қабылдау, сезіну ерекшеліктері мен дүниетанымдық жүйесін жаңа қырынан қарастыру қажеттілігі туындады. Осыған орай гуманитарлық ғылым салаларында антропоцентристік парадигма бағыты орнықты. Бірнеше когнитивтік салалар ортақтасып, адам, таным, тіл мәселелерін өзара байланыстыра зерттеу арқылы адамның когнитивтік қабілеттерінің жаңа қырларын айқындауға талпынуда. Көркем мәтінді кешенді концептуалдық зерттеу жұмыстары отандық лингвистикада белгілі бір деңгейде жолға қойылғанымен, әдебиеттануда бұл үдеріс белсенді қалыптасуда. Сонымен қатар, ХХІ ғасырда жазылған қазақ романдарының дискурсынан «Мәңгілік ел» концептінің анықталуы ғаламның концептуалдық бейнесіндегі қазақ халқының дүниетанымдық көзқарас, түсініктерін айқындайды және ұлттық концептосфера базасын толықтырады. Қазақ авторларының ақиқат әлемнің көркемдік моделін бейнелеу барысында «Мәңгілік ел» концептін тудырудағы туындыгерлік, суреткерлік даралығы, әлемді сезіну, қабылдау, елестету ерекшеліктері айқындалады.

Қазақ әдебиетіндегі ұлттық көркем концептілерді зерттеу арқылы бірнеше түрлерін анықтап, томдықтарын жарыққа шығару маңызды саналады. Әлемдік мәдениеттің негізгі концептілерін зерттеу әдеби шығармашылық табиғаты мен ерекшелігі туралы идеяны тереңдетуге ықпал етеді. Концептілерді зерттеу жұмысы ұлттық бірегейлік, ұлттық ерекшелік сынды өзекті мәселелерді көркемсөз иелерінің мұрасы арқылы жаңа қырынан түсінуге мүмкіндік береді.

Жұмыстың зерттелу деңгейі. ХХІ ғасырлардағы қазақ романдарындағы «Мәңгілік ел» концептінің түпнегізі түркі халықтарының менталды әлемінде VI-VIII ғасырлардағы көне ескерткіштер мәтінінде орныға бастаған-ды. Одан кейінгі дәуірлерде аталған концептінің өзектілік, мазмұндық мәні көмескіленіп кеткенімен, халықтың рухани және заттық құндылықтарының мәңгілігін көкsegен көркем ұғым, идея, мазмұн ретінде қазақ әдебиетінің түрлі жанрында өмір сүрді және әлі де жалғасуда. Түркі қағандары мен ақыл-кеңесшілерінің тасқа ойып жазып, кейінгі ұрпаққа өсиет ретінде қалдырған «Мәңгілік ел» ұғымы (тұжырымдама ретінде) Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан жолы – 2050: бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» халыққа арналған 2014 жылы Жолдауында қайта жаңғырғаннан кейін гуманитарлық салаларда идея ретінде зерттеле бастады. Атап айтқанда,

эл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің профессор-әдебиеттанушылары «Мәңгілік ел» ұғымын идея ретінде қарастырған «Ежелгі және хандық дәуір әдебиетіндегі «Мәңгілік ел» ұлттық идеясы» аталатын гранттық ғылыми жоба нәтижесі ретінде ұжымдық монография (тарау авторлары: Ө.Әбдиманұлы, Ж.Дәдебаев, А.Темірболат, Ш.Шортанбаев, Е.Солтанаева, Ж.Есімова, Қ.Айсұлтанова) жарық көрген. Аталған еңбекте «Мәңгілік ел» идеясының әдеби туындыдағы көркемдік қызметі жан-жақты талданған. Сондай-ақ, «Мәңгілік ел» ұлттық идеясының ХІХ ғасыр әдебиетіндегі көрінісі», «Қазіргі қазақ әдебиетіндегі «Мәңгілік ел» және ұлттық идея тоғысуы» ұжымдық монографияларында да қазақ әдебиетінің әр кезеңдеріндегі жазба үлгілерінде «Мәңгілік ел» ұғымының *ұлттық идея* ретіндегі әдеби-эстетикалық рөлі айқындалған. Тарихшы Х.Әбжановтың «Қазақстан: ұлттық тарих, идея, методология» еңбегінде аталған идеяның тарихи пайда болу, даму эволюциясы жайында қорытынды тұжырымдар келтіріліп, қазақ әдебиетінің әр дәуірдегі үлгілері негізінде талданған. 2013 жылы С.Сыздықов, С.Қанаев, Ж.Жеңістің қосалқы авторлығымен «Мәңгілік ел» идеясы: қалыптасуы, үш негізі, тарихи сабақтастық» аталатын монография жарық көрген. Аталған зерттеуде «Мәңгілік ел» ұғымының идея ретіндегі теориялық негіздері, қалыптасу алғышарттары эл-Фараби және Ж.Баласағұн еңбектерімен сабақтастықта баяндалған. «Мәңгілік ел» ұғымын көркемдік тұрғыда түрлі санатта зерттеу нысанына айналдырған еңбектердегі ғылыми ой-тұжырымдарды «Мәңгілік ел» концептінің теориялық базасын сан қырынан толықтырады деп бағамдаймыз.

«Мәңгілік ел» сынды концептілер шетелдік әдебиеттануда да зерттелуде. «Америкалық арман», «Орыс идеясы» деп аталатын ұғымдарды концепт деңгейінде қарастырған мақалалар жарияланса, «Америка», «Ресей», «Германия» әлеуметтік концептілері көркемдік тұрғыда арнайы зерттеліп, сегіз томдық «Концептілер антологиясына» енген. 2013 жылы жарық көрген «ХХ ғасыр орыс әдебиетіндегі көркем концептілер антологиясы» да орыс ұлттық концептосферасын толықтырған іргелі еңбектердің қатарына кіреді. Біздің ойымызша, осы тұрғыдан алғанда ХХІ ғасырдағы қазақ романдарынан «Мәңгілік ел» концептін қарастыру отандық әдебиеттанудағы концептуалдық зерттеулер кешенін қалыптастыруда маңызды үлес қосады. Концептуалдық зерттеулер жүргізуге ұмтылу отандық әдебиеттанудағы бұрынғы теориялық парадигманың осы күнге дейін қол жеткізген табыстарын жоққа шығармай, жаңа ғылыми когнитивтік аспектіде толықтыра, жетілдіре түседі.

Концепт категориясы әдебиеттануға философия, лингвистика сынды салалардан ауысқандықтан когнитивтік пәнаралық нысан ретінде қарастыру қажеттілігі алға қойылды. Концепт терминін филологияда алғашқы болып лингвистер қауымы зерттегені белгілі. Әдебиеттануда когнитивтік поэтика саласын дамытудың маңызын айқындаған және концепт терминін арнайы зерттеген А.С. Аскольдовтің «Концепт и слово», Л.В. Миллердің «Художественный концепт как смысловая и эстетическая категория», В.Г. Зусманның «Диалог и концепт в литературе. Литература и музыка»; «Концепт в системе гуманитарного знания», М.Тернердің «The Cognitive Study of Art,

Language, and Literature», Ю.С. Степановтың «Концепты. Тонкая пленка цивилизации», Е.В. Лозинскаяның «Литература как мышление: когнитивное литературоведение на рубеже XX-XXI веков», Л.В. Сафронованың (А.М. Нұрбаева қосалқы автор) «Междисциплинарные аспекты когнитивной поэтики», Н.В. Володинаның «Концепты, универсалии, стереотипы в сфере литературоведения», «Концепт в системе когнитивного литературоведения: опыт методологического подхода», Қ.Рысбергenniң «Ұлттық ономастиканың лингвокогнитивтік негіздері», А.Әмірбекованың «Концептілік құрылымдардың поэтикалық мәтіндегі вербалдану ерекшелігі» (М.Мақатаев поэзиясы бойынша) сынды еңбектерінде кеңірек қарастырылған. Сондай-ақ, «Мәңгілік ел» ұғымы А.Ташағылдың «Тарих – адамзат ақыл-ойының қазынасы» және С.Қаржаубайұлының «Орхон мұралары» (I, II кітап), Ж.Сүлейменованың «Көне түркі мәдени жәдігерлеріндегі адам және адам модельдері» т.б. зерттеушілердің еңбектерінде зерттелді. М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының қызметкерлері 2018-2020 жылдарға жоспарланған «Қазақстан әдебиеті мен өнеріндегі «Мәңгілік ел» концепті» мақсатты нысаналы бағдарламаны жүзеге асырғанын айтып өткен жөн.

Зерттеу жұмысының әдістері. «Мәңгілік ел» көркем концептінің қазақ романдарындағы көрініс табу ерекшеліктерін зерттеу барысында концептуалдық кешенді әдіс, антропологиялық, семиотикалық, герменевтикалық, тарихи салыстырмалы, салыстырмалы-типологиялық әдістер қолданылды.

Диссертациялық жұмыстың теориялық және әдіснамалық негіздері ретінде А.Байтұрсынов, М.Әуезов, Қ.Жұбанов, Б.Майтанов, Н.Келімбетов, С.Қаржаубайұлы, С.Қасқабасов, С.Қондыбай, Ж.Дәдебаев, Л.Сафронова, Ө.Әбдиманұлы, Х.Әбжанов, С.Сатай, А.Темірболат, Н.Ақыш, А.Қалиева, Қ.Рысбергген, Б.Аташ, Б.Нұрдәулетова, А.Әмірбекова, Ж.Сүлейменова сынды отандық ғалымдармен қатар, М.Бахтин, А.Аскольдов, О.Тураноғлу (O.Turanoğlu), В.Маслова, Д.Лихачев, Ю.Лотман, В.Карасик, Г.Слышкин, Л.Миллер, И.Тарасова, Л.Витковская, Е.Лозинская, В.Зусман, А.Ташағыл, М.Тернер, Ю.Степанов, Н.Володина, Ф.Тамир (F.Tamir) т.б. шетелдік зерттеушілердің еңбектеріне және энциклопедия, түсіндірмелі, аударма, салалаарылық терминдер сөздігіндегі анықтамаларға сүйендік.

Зерттеу нысаны: Қ.Мұқанбетқалидың «Тар кезең», Д.Досжанның «Ақ орда», Ө.Таразидің «Мұстафа Шоқай», Б.Нұржекеұлының «Әй, дүние-ай», Т.Зәкенұлының «Мәңгітас» және Н.Қуантайұлының «Қараөзек» романдары.

Зерттеу пәні ретінде ХХІ ғасырдағы қазақ романдарындағы «Мәңгілік ел» концептінің образды жүзеге асырылу жолдары алынды.

Зерттеудің мақсаты мен міндеттері. Зерттеу жұмысының мақсаты – ХХІ ғасырда (2000-2015 жылдар) жарық көрген қазақ романдарындағы «Мәңгілік ел» көркем концептінің образды түрде жүзеге асырылу жолдарын айқындау. Осы мақсатқа жету үшін төмендегідей **міндеттер** қойылды:

– отандық әдебиеттануда көркем концепт категориясын зерттеудің өзектілігі мен маңызын дәлелдеу;

– «Мәңгілік ел» концептінің көркем концептілік әлеуетін көрсету;

– қазақ әдебиетіндегі «Мәңгілік ел» концептінің когнитивтік аясын молайтатын көркем тұжырым, идея, абстрактылы ұғым-түсініктерді, бейне, авторлық ой-толғамдарды, т.б. анықтау;

– зерттеу нысанына алынған Т.Зәкенұлының «Мәңгітас», Қ.Мұханбетқалиұлының «Тар кезең», Б.Нұржекеевтің «Әй, дүние-ай!», Ә.Таразидің «Мұстафа Шоқай», Н.Қуантайұлының «Қараөзек», Д.Досжанның «Ақ орда» романдарындағы «Мәңгілік ел» концептінің концептілік құрылымдарын көрсету;

– 2000-2015 жылдар аралығында жазылған қазақ романдарындағы «Мәңгілік ел» концептін түсінуге көмектесетін макроконцептілерді (кілт сөздерді) айқындау;

– ХХІ ғасырдың алғашқы ширегінде жарық көрген романдардағы «Мәңгілік ел» концептінің құрылымдық қабаттарын табу;

– зерттеу нысанына алынған қазақ романдарын әдебиеттануда когнитивтік аспектіде қарастыру;

– зерттеу нысанына алынған романдардың көркем мәтінінен «Мәңгілік ел» концептін қалыптастыратын жеке авторлық когнитивтік-көркемдік модельдерді анықтау.

Зерттеудің дереккөздері ретінде Қ.Мұқанбетқалидың «Тар кезең», Д.Досжанның «Ақ орда», Ә.Таразидің «Мұстафа Шоқай», Б.Нұржекеұлының «Әй, дүние-ай», Т.Зәкенұлының «Мәңгітас» және Н.Қуантайұлының «Қараөзек» романдары алынды.

Зерттеудің ғылыми жаңалығы.

– ХХІ ғасырдағы қазақ романдары әдебиеттануда когнитивтік аспектіде қарастырылды;

– қазақ әдебиетіндегі «Мәңгілік ел» концепті өрісінде қарастырылатын ауқымды көркем-мифтік идеялар, бейнелер, ұғым-түсініктерді айқындап көрсетілді;

– «Мәңгілік ел» концептінің көркем-эстетикалық, діни-мәдени, тарихи, философиялық және саяси негіздері жан-жақты пайымдалды.

– ХХІ ғасырдағы қазақ романдарындағы «Мәңгілік ел» концептінің ішкі концептілік құрылымдары – фрейм, схема, ойсурет, сценарий анықталды;

– 2000-2015 жылдар аралығында жарық көрген қазақ романдарындағы «Мәңгілік ел» концептін түсінуге септесетін макроконцептілер айқындалды;

– қазіргі қазақ романдарындағы «Мәңгілік ел» концептінің сыртқы құрылымдары – метафора, символ, образ, кейіптеу, ассоциация, метонимия, теңеулер т.б. көрсетілді;

– ХХІ ғасырдың алғашқы ширегінде жарық көрген қазақ романдарындағы «Мәңгілік ел» концептін құрайтын «Мәңгілік ел» – қазақ», «Мәңгілік ел» – халық билеушісінің әділдігі», «Мәңгілік ел» – атақоныстың азаттығы», «Мәңгілік ел» – білім, бірлігі нығайған ел», «Мәңгілік ел» – тәуелсіз ел» моделі», «Мәңгілік ел – ата-бабалар арманы», «Мәңгілік ел» – өркениетті ел», т.б. авторлық когнитивтік шартты-эстетикалық модельдер зерттелді;

– қазіргі қазақ романдарындағы «Мәңгілік ел» концептінің өзекті, тарихи, ассоциациялық қабаттары концептуалды талдау негізінде көрсетілді.

«Мәңгілік ел» ұғымының концепт категориясы ретінде алғаш рет диссертациялық зерттеу нысаны ретінде алынуы *жұмысымыздың жаңалығын* айқындайды.

Зерттеудің ғылыми-практикалық маңызы:

– зерттеудің нәтижелері соңғы жылдары қолға алына бастаған когнитивтік әдебиеттану бағытының ғылыми-теориялық парадигмалары мен ұстанымдарын нақтылай түсуге, өзектілігін айқындауға үлес қосады;

– қазақстандық әдебиеттанудағы концептологиялық зерттеулер аясын кеңейтуге жол ашады;

– көркем шығармаларды когнитивтік аспектіде қарастыруға мүмкіндік береді;

– зерттеу нәтижелерін ұлттың дүниетанымы, тарихы, мәдениетін т.б. қарастыратын дәстүрлі және заманауи ғылым бағыттары мен жоғары оқу орындарының арнаулы курстарында пайдалануға болады.

Зерттеу жұмысының гипотезасы: қазақ халқының әлемнің концептуалдық бейнесіндегі ұлттық түсініктерін айқындайды.

Қорғауға ұсынылған негізгі тұжырымдар. Зерттеу нәтижесінде қол жеткізген келесідей тұжырымдарды қорғауға ұсынамыз:

1. «Мәңгілік ел» концептінің образды құрылымдары қазақы-түркілік дүниетанымда ескі көк түркілер дәуірінен бастап орныққан. «Тоныкөк», «Білге қаған» және «Күлтегін» ескерткіштерінің мәтінінде «Мәңгілік ел» ұғымы екі тұста (А.Егеубаев аудармасы бойынша) кездеседі.

2. «Мәңгілік ел» ұғымының концепт категориясы ретінде қарастырылуға әлеуеті жеткілікті. Түркологиялық және отандық әдебиеттану мен көркемсөз өнерінде, мәдени-тарихи кеңістікте он үш-он төрт ғасырдан бері өмір сүріп келеді. ХХІ ғасырда қазақ қоғамы мен әдебиетінде қайта жаңғыру сипатына ие болды. «Мәдениет пен көркемсөз өнеріндегі маңызды, құндылықтық сипаты басым, мазмұндық, көркемдік аясы ұдайы жаңғыруға бейім доминант сөздер ғана концепт бола алады» деген зерттеушілер пікіріне сәйкес келеді.

3. «Мәңгілік ел» концепті атауындағы «Мәңгілік ел» тіркесі шартты-бейнелі мағынасында ұғынылады. Жаратушы белгілеген ақырзаманға дейін ұлттың заттық және рухани мұралары өзіне тиесілі – мәңгілік болуы тиіс. Яғни, мәңгілік ұғымының бастауы мен аяқталуы тек Жаратушыға ғана аян болған түсінік. «Мәңгілік ел» концепті көркем туындылар мәнмәтінінде ақиқатқа негізделген шартты-эстетикалық мән ретінде қарастырылады;

4. ХХ ғасырдағы қазақ әдебиетіндегі «Мәңгілік ел» (ескі түркі халқының басқарушылары), «Оян, қазақ!» (М.Дулатов), «Берік бол, қазақ!» (Ә.Бөкейхан), «Түркістан жерінде біртұтас мемлекет құру» (М.Шоқай), сынды ақиқатқа негізделген көркем идеялар «Мәңгілік ел» концептінің маңызды танымдық қабаттарын құрайды. Аталған идеялардың түпкі көркемдік мәні қазақ халқының бостандығы мен Тәуелсіздігін аңсаған халықтық-ұлттық түсініктерді қамтиды;

5. Түркі және қазақ көркемсөз өнеріндегі «Жиделі байсын», «Қорқыттың көрі», «Жерұйық», «Ергенекон», «Өтүкен» т.б. мифтік-бейнелі ұғымдар

«Мәңгілік ел» концептінің көркемдік, мифтік-діни, тарихи-мәдени, философиялық, когнитивтік құрылым-қабаттары ретінде танылады;

6. ХХІ ғасырдың алғашқы ширегінде жарық көрген қазақ романдарында «Мәңгілік ел» концепті мемлекет, тәуелсіздік, еркіндік, қазақ, орыс, Қазақстан, президент, Астана, Орынбор, құт, атамекен, музыка, дін, кейіпкер т.б. макроконцептілер өрісінде айқындалады;

7. Қазіргі қазақ романдарындағы «Мәңгілік ел» концепті фрейм, ассоциация, символ, образ, скрипт, сценарий, метафора, метонимия т.б. когнитивтік құрылымдар негізінде көрініс табады: фрейм – қазақ этнониміне қатысты оң және теріс бағалауыштық мәндер; сценарий – туындыға сюжет ретінде тартылған оқиға-эпизод топтамалары аясында танылатын қазақ халқының бет-бейнесі, инвариант (ұдайы жаңғыруға бейім әдебиеттегі тұрақты кейіпкерлер) образдар – Тоныкөк, Білге қаған, Сырым Датұлы, Мұстафа Шоқай, Нұрсұлтан Назарбаев т.б.

Алынған нәтижелерді апробациялау. Диссертациялық жұмыстың ғылыми нәтижелері мен қорытынды тұжырымдары бойынша отандық және шетелдік басылымдарда, халықаралық ғылыми-теориялық, тәжірибелік конференциялардың материалдар жинағында 13 мақала жарияланды. Соның ішінде ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы қадағалау комитеті бекіткен тізімге енетін журналдарда 5 мақала, халықаралық ғылыми-теориялық және тәжірибелік конференциялардың материалдар жинағында 7 мақала, «Скопус» («Scopus») мәліметтер базасында 1 мақала жарық көрді.

– Seven Aspects of the Great Steppe in the Modern Kazakh Prose – the National Conception of Eternal Nation and Art Discourse // Space and Culture. – India, 2019. – Vol.7, № 6. – P. 68-75.

– Тарихи романдардағы субъективті толғамдар // ҚазҰУ Хабаршысы. «Филология» сериясы. – Алматы, 2016. – №4(162). – 21-24 б.

– Қазіргі қазақ романдарындағы ұлт зиялыларының тағдыры // ҚР ҰҒА Хабаршысы. – Алматы, 2017. – №2. – 251-255 б.

– Жазушы Н.Қуантайұлының «Қараөзек» романындағы «Мәңгілік Ел» концептінің репрезенттелу ерекшеліктері // Абай атындағы ҚазҰПУ Хабаршысы, «Тарих және саяси-әлеуметтік ғылымдар» сериясы, – Алматы, 2018. – №1(56). – 253-259 б.

– Representation of the artistic concept of «Eternal nation» in «Ai, dunie-ai» («Oh, life!») novel by B. Nurzhekeev // Al-Farabi Kazakh National University. Eurasian Journal of Folology: Science and Education. – Almaty, 2018. – №4(172). – P. 152-158.

– Әдебиеттануда көркем концептінің зерттелу тарихы // Абай атындағы ҚазҰПУ Хабаршысы. «Филология» ғылымдары сериясы. – Алматы, 2019. – №2 (68). – Б. 225-233.

– ХХІ ғасырдағы қазақ романы және «Мәңгілік ел» концепциясы // Студенттер мен жас ғалымдардың «Фараби әлемі» атты халықар.ғыл. конф.матер.жин. – Алматы: Қазақ университеті, 2017. – 248 б.

– ХХІ ғасырдағы (2000-2015 жылдар) қазақ романдарындағы «Алаш» концепциясы // «Қазақстан жаңғыруының өзекті

мәселелері» халықар.ғыл.конф.матер.жин. – Алматы: Философия, саясаттану және дінтану институты, 2017 – 370-375 б.

– Қазақ әдебиеттануында концептіні зерттеудің өзектілігі // V Халықаралық Фараби оқулары. Алматы: Қазақ университеті, 2018. – С. 243-244.

– B.Nurjееev'in «Hey, Dünya» Romanında «Ebedi Devlet» Anlayışı // International Conference on social researches and behavioral sciences. – Antalya, 2018. – 30 s.

– Images of Turkic Hagans who developed the idea of «Eternal nation («Mangilik yel»)» (According to the novel «Mangitas» written by T.Zakenuly) // XV Әуезов оқулары халықар.ғыл.-тәж.конф.матер.жин. – Алматы: М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты, 2018. – 274-281 б.

– The concept of «Eternal nation» («Mangilik yel») in the «Hard Time» novel by K. Mukhanbetkaliuly // International Conference on social science research. – Prizren, 2018. – P. 18-22.

– Көркем концептті әдебиеттануда зерттеудің әдіс-тәсілдері // Студенттер мен жас ғалымдардың «Фараби әлемі» атты халықар.ғыл.конф.матер.жин. – Алматы: Қазақ университеті, 2019. – 389-390 б.

Зерттеу жұмысы құрылымы және алға қойған мақсат-міндеттеріне сәйкес кіріспеден, үш тараудан, қорытындыдан және пайдаланылған әдебиеттер тізімінен тұрады.